

LJUBLJANSKI
ŠKOFIJSKI LIST

LETNIK 1921

V LJUBLJANI 1921

ZALOŽIL ŠKOFIJSKI ORDINARIAT V LJUBLJANI

TISKALA JUGOSLOVANSKA TISKARNA

1211-10-10

KAZALO

k letniku 1921. „Ljubljanskega Škof. Lista“.
Skupaj 11 številk.

A.

Anton Bonaventura, škof, duhovnikom	14
Anton Bonaventura, škof, pastirski list	1
Anton Bonaventura, škof, vernikom o sv. Jožefu	21

B.

Benedikt XV., papež, o tretjem redu sv. Frančiška	63
Benedikt XV., papež, okrožnica o Danteju	66
Benedikt XV., papež, za pomoč stradajočim v Rusiji	76
Birmovanje v l. 1921.	7

C.

Sv. Ciril in Metod, državni praznik	61
Sv. Ciril in Metod, cerkveno praznovanje	61

D.

Dante, okrožnica papeža Benedikta XV. o njem	66
Draginjske doklade in zabrane duhovskih opravil	28
Sv. Družina, praznik	86
Družinska knjižica (matice)	83
Duhovne vaje	62, 87
Duhovniki čistilci	8
Duhovniki slabovidni, navodilo za sv. mašo	78
Duhovnikom, poziv glede služb med Slovenci v sedanji Julijski Benečiji	28
Duhovnikom, jugoslovanski škofje, okrožnica	57
Duhovsko podporno društvo	69
Državno posojilo, razpis	78

E.

Sv. Efrem, oficij	24
-----------------------------	----

F.

Fasije nadarbin, dohodki v naturalijah	28
--	----

G.

Sv. Gabriel, praznovanje	86
Govori laikov na pokopališčih	81
Gozdi, cerkveni in nadarbinski, njih uprava	9
Grobovi, vojaški	20

I.

Sv. Irenej, praznovanje	86
Izpiti veroučiteljev, naredba	48

Izpiti veroučiteljev, rok zanje	62
Izpiti mladih duhovnikov	19

K.

Katekizem	8
Kolkovne pristojbine	8
Konferenca dekanov, poročilo	41
Konference duhovniške l. 1921.	18
Konkurzni razpisi:	
Polica	20
Horjulj	62
Bukovščica, Polom, Turjak, Zagradec, Vranja peč	84
Kralj Peter I. umrl	71

L.

Ljudsko štetje	7
--------------------------	---

M.

Marijine družbe, konferenca	47
Marijine družbe, shod voditeljev	50, 74
Marijina kongregacija bogoslovcev	82
Marijino Oznanjenje, praznik l. 1921.	40
Matice, poprava radi razsodbe o nezakonskem rojstvu	28
Mladenci-vojaki	42

N.

Nabirka za pogorelce v Osojniku	27
Nabirka za pogorelce v Knežji vasi	51
Nabirka za katoliško cerkev v Belgradu	61
Nabirka za pogorelce v Danah	68
Nabirka za stradajoče v Rusiji	76
Nabori, vojaški	69
Novomašniki l. 1921.	27
Nravnost, javna	50

O.

Okrožnica papeža Benedikta XV. o tretjem redu sv. Frančiška	63
Okrožnica o Danteju	66
Olja, sveta, l. 1921.	28
Orationes imperatae	20
Orožniki, ženitev	61

P.

Pastirski list za novo leto	1
Pastirski list jugoslovanskih škofov vernikom	53

Pastirski list duhovnikom	57
Pečati, župni	81
Pokopališča, vojaška	27
Pokrajinska uprava, uredba	68
Poprava matic radi rzsodbe o nezakonskem rojstvu	28
Poprava matic, formalnosti	83
Poroke, naznanila po kan. 1103, § 2.	83
Postna zapoved	17
Poštninska prostost	68
Prazniki, državni, cerkvena proslava, naredba	73
Pristojbine, kolkovne	8
Pristojbine škofijske pisarne	49
Pristojbinski namestek, naredba za napovedi	29, 62
Pristojbinski namestek, rok za napovedi	52
Pristojbinski namestek od avstrijskih predvojnih posojil	39

R.

Računi cerkveni, predlaganje	8
Računi interkalarni, dohodki od zemljišč	28
Sv. Rafael, praznovanje	86
Raziskavanje po maticah	40, 70, 83
Rodbinski listi	61

S.

Semenišče, duhovsko, prošnja za prispevke	67
Slovstvo	40, 82
Služba božja pri podružnicah	85

Š.

Škofijska kronika	20, 40, 52, 62, 69, 80, 84, 88
Šofijski list, naročnina	8, 88

T.

Takse in pristojbine	79
Tretji red, okrožnica papeža Benedikta XV.	63

U.

Uradni jezik	61, 80
Umrli duhovniki:	
Kržič Anton	20
Ramoveš Jernej	40
Pristov Jožef, Krauland Andrej, Virant Janez, Horvat Mihael	52
Korošec Mihael, Goli p. Fortunat, Marinko Jožef, Berlan Engelbert, Krek Franc, Logar Jožef	70
Kolar Matija, Ilovski Albin, Jeretina Janez, Piskar Janez	84
Jarc p. Emanuel	88

V.

Varstvo deklet	39
Veroizpoved, naznanila o premembi kolka prosta	83
Vizitacija, kanonična, l. 1921.	7
Vloge duhovnikov	69
Vojaki	42
Vojni duh. urad v Ljubljani	83

Z.

Zabrana duhovnih opravil in draginjske doklade	28
Zadržki, zakonski, prošnje za spregled	8
Zadržki, spregledi	40, 49
Zakonske zadeve, samski stan in naznanilo porok	77
Zaščita dece in mladine	51
Zavarovanje cerkvenih poslopij	82
Zvonovi, cerkveni	81

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1921.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1921.

Štev. 1.

1.

Pastirski list vernikom za pouk o novem letu.

Vsem ljubim vernikom pozdrav in blagoslov!

Kadarkoli se ozrem na dogodke minulega leta, posebno na dolgotrajne volivne borbe za ustavotvorno skupščino in jih preiščujem, vidim, koliko nevarnosti je v vsem tem tudi za versko življenje dragih mojih vernikov.

Ni čuda, če slišim trditve, da vas je precejšnje število precej zbeganih! Dokaz za to so volitve in veliko število glasov, oddanih Bogu sovražnim strankam, n. pr. socialnim demokratom nad osem tisoč in nesrečnim komunistom nad deset tisoč glasov.

Ne morem misliti, da bi bili glasovali za socialne demokrate, ali celo za komuniste iz prepričanja. Ne, tako globoko v zmote niste mogli zabresti vi, moji mili slovenski možje in mladeniči. Mislim, da vas je premotila ona vsestranska nezadovoljnost, ki se nas je vseh lotila; mislim, da so vas premamili spretni govorniki in lažnivi časopisi, ki so se vam od vseh strani vsiljevali.

Ker bi pa ta vaša zmedenost mogla imeti usodne posledice za nas vse, za naše versko prepričanje in versko življenje, sem sklenil podati vam točen pouk, po katerem boste mogli prav presojati časopise, govore in prizadevanja raznih strank, v katere smo Slovenci razcepljeni. Poslušajte!

I.

Da bomo mogli verske trditve raznih strank točno presojati, si moramo oskrbeti pravo merilo. To nam pa podajo tri nepobitne, zares dokazane resnice. In te so?

Gotovo je, da je oseben, vsemogočen Bog, ki je ustvaril nebo in zemljo. Kogar bi napačna vednost zmotila in bi po nesreči trdil, da ni Boga, ta ne bi mogel povedati, odkod svet, ki nas obdaja, odkod

življenje na zemlji, odkod človek, njegov razum in njegova prosta volja.

Drugič je gotovo, da je Gospod Jezus Kristus pravi Bog, ki se je učlovečil zato, da prinese svetu izgubljeno resnico, da človeka spravi z Bogom in mu pokaže pot do srečne večnosti. Kdor bi to dokazano zgodovinsko resnico tajil, naj nam pove, odkod Gospodov prevzvišeni in neovržno resnični nauk, odkod njegovi zgodovinsko dokazani čudeži, odkod njegovo že naprej večkrat napovedano vstajenje od mrtvih, odkod vsa prerokovanja, ki so se nad njim izpolnila? Odtod pa sledi, da se mora okleniti Gospoda, kdor hoče vedeti za gotovo, kaj je Bog, kaj večnost, kaj človek in njegovo življenje. Kdor se ne oklene Gospoda, ki je večna Resnica, zaide v zmote v vprašanjih, ki odločujejo za čas in za večnost.

Tretjič je gotovo, da je Jezus nadaljevanje svojega dela izročil sveti Cerkvi, ki jo vodijo papež in škofje, kot nasledniki svetega Petra in apostolov. Zbranim apostolom s Petrom na čelu je Gospod naložil dolžnost in podelil pravico, da v njegovem imenu uče vse narode, jih po sv. krstu sprejemajo v njegovo Cerkev in jim oznanjajo voljo božjo, po kateri naj se ravna vse naše življenje. To je zgodovinsko dejstvo, katerega nikdo ne more zabrisati. Pa je tudi sreča za nas. Sedaj natančno vemo, kam naj se obrnemo, da bomo prav za gotovo in popolnoma zanesljivo spoznali, ne da bi se bali zmote, po katerih naukih moramo uravnati vse svoje notranje, domače in javno življenje. To velja za vse ljudi, tudi za učene, visoke in bogate.

Kako dobro je Bog za nas poskrbel! Sedaj vemo: kar o verskem in nravnem, čednostnem življenju uči sv. oče papež, kot poglavar vse Cerkve, kar uče z

njim združeni škofje sami in po podložnih duhovnih pastirjih, je resnično, je nezmotno. V tem oziru smo prav vsi odvisni od učeče Cerkve, odvisni od duhovnika. O srečna odvisnost v večnih zadevah, v katerih se ljudje tako lahko motijo, posebno kadar jim strasti podžigajo voljo in potemnjujejo razum!

Kam pa naj bi se obrnili v teh prevažnih večnih zadevah, ko bi nam ne bil sam božji Sin dal Cerkve in duhovnikov, ki nas v njegovem imenu poučujejo v vseh resnicah in nam kažejo pot življenja, kakor jih je On pooblastil in poslal? Ali k svetnim sodnikom, k učenim profesorjem, k zdravnikom, ali h komu drugemu? Pa saj vsi ti razni stanovi sami potrebujejo sv. Cerkve, škofov in duhovnikov, ako hočejo spoznati resnico, in sploh, ako se hočejo poučiti o vsem, kaj naj store, ako hočejo doseči svoj zadnji namen.

O srečna in za vse ljudi brez izjeme potrebna odvisnost od Jezusa po učeči Cerkvi, po škofih in duhovnikih, namreč odvisnost v verskih in нравnih vprašanjih, ki so odločilna za življenje skozi časnost v večnost! Ne razumem, kako more nekaterim ta sveta in za vse dostojna odvisnost presedati. Ali je sramotno, ako smo glede na zdravje odvisni od zdravnikov, glede na naše pravice odvisni od sodnikov, glede na naše posvetno znanje odvisni od učiteljev? In sramotna naj bo odvisnost od rimskega papeža, od škofov in duhovnikov glede na najbolj važna vprašanja o pravem življenju za časnost in večnost?!

Na temelju teh neovrgljivih trditev vas vprašam, kako boste presojali klic proti klerikalizmu in vabilo in zahteve po neodvisnosti od farovške gospode in trditev o rimskem strupu in grožnjo, da se mora oblast rimskega poveljarja popolnoma streti! Grozno! Š porogljivo besede »klerikalizem«, z roganjem zoper farovško gospodo, so vas trgali od Boga, od Jezusa, od Cerkve, od resnice, od poti večnega življenja oni nesrečni možje, ki so sami zatajili Boga in resnico, pa vsi zmedeni tavajo po tminah zmote. Ali pojdete za njimi?

II.

Na tem temelju preudarimo še nekaj posebnih nauk, da boste mamila raznih strank mogli presojati v pravi luči in jih obsoditi, kakor zaslužijo.

Prvi nauk je, da mora vsaka država priznati Cerkev, dopustiti ji vso prostost, da more vršiti vse svoje od Boga ji dane naloge. Priznati mora vrhovnega poveljarja Cerkve, priznati njegovo pravico, da svobodno vlada Cerkev ter svobodno s škofi občuje; priznati mora škofo in vse njih pravice, posebno pravico izobrazevati duhovnike in izobražene pošiljati v duhovno pastirstvo, v katerem naj brez ovire vrše

vse svoje od Boga jim naložene dolžnosti v cerkvi, v šoli, med verniki; priznati mora cerkvene redove in njihovo delovanje; pomagati mora Cerkvi za vse njene življenjske potrebe.

Drugič uči Cerkev spoštovanje do državnih oblasti in pokorščino do njih. Ker je Bog človeka tako ustvaril, da ne more sam za se brez drugih živeti, ampak da je družaben, sledi odtod, da ima človek dolžnost in pravico združevati se in si z združenimi močmi prizadevati za doseg vseh življenjskih nalog in namenov. Taka potrebna družba je tudi država. Ker pa družba ne more živeti in namenu primerno delovati, ako nima poveljarja, ki jo vodi in ji zapoveduje in ki ga mora vestno ubogati, zato uči Cerkev, da ima poveljar družbe, torej tudi poveljar države, oblast zapovedovati od Boga, Stvarnika naše družabne narave. Naj bo poveljar države cesar ali kralj ali izvoljen predsednik, oblast, ki jo vrši in kateri se mi podvržemo, je končno od Boga. Zato je pa poveljar dolžan skrbeti za vse ljudi, za vse stanove, za vse potrebe v državi, in sicer v soglasju z božjo voljo; pred Bogom bo dajal odgovor za vsako svojo zapoved. Kajne, ker je tako, smo mi, ubogajoč poveljarja, prav za prav Bogu pokorni in zato trdimo, da je taka pokorščina za nas primerna in častna, ker ne ubogam človeka, ki do mene nič pravic nima, ampak ubogam Boga, od katerega imam vse in ki je kot Stvarnik moj najvišji neomejeni Gospodar.

Ker smo v izobrazbi močno napredovali, se pač spodobi, da se udeležujemo pri sestavljanju postav za naše državno življenje. Vladar je pred Bogom dolžan, skrbeti za pravice, korist in napredek nas vseh. Odkod pa naj izve, kaj je za vse najbolj koristno? Najbolje je, da popraša ljudstvo, ki naj mu svoje želje sporoči po svojih svobodno izbranih predstavnikih. Ti predstavniki imajo pred Bogom sveto dolžnost, da se res prizadevajo spoznati korist in pravice ljudstva in da temu primerne postavbe predložijo. Gorje jim, ko bi le na korist ene stranke gledali in morda celo podkupljeni le za njo svojo moč rabili! Ker pa mi predstavnike volimo, da po njih delamo postavbe, smo pa tudi mi odgovorni, kakšne postavbe se bodo poveljarju predložile: ali pravične ali krivične, ali v soglasju z voljo večnega Boga ali proti njemu in proti njegovi volji.

O kako lahko bi živeli, ko bi bili poveljarji in ljudstva prežeti od teh edino pravih resnic, in bi po njih uravnavali vse svoje državno življenje!

Tretjič uči Cerkev svetost in nedotakljivost zasebne lastnine. Sedma zapoved božja jo varuje. Kar je mojega, mi ne sme nikdo poškodovati ali celo vzeti. V prizadevanju za lastnino me ne sme nikdo krivično ovirati, ali me goljufati. Sviri pa sam Gospod po Cerkvi pred prevelikim bogastvom in bla-

gruje one, ki so siromaki v duhu, namreč ki siromaštvo potrpežljivo nosijo, ali na bogastvo nimajo navezanega srca. Najboljše je srednje blagostanje, ker preveliko bogastvo zapelje v Bogu zoprno ošabnost in v grešno uživanje, preveliko siromaštvo je pa tudi vir premnogih hudobij. Cerkev uči, da ima premoženje družabne dolžnosti. Kdor ima več nad potrebo, naj skrbi za razne potrebe svojega bližnjega, naj daje siromakom, naj podpira koristne družbe, naj obilneje prispeva za splošne koristne naprave, naj skrbi za cerkve in za lepoto službe božje.

V smislu naravnega, torej božjega prava bi bilo, da bi bilo blagostanje splošno, torej premoženje tako porazdeljeno, da bi večinoma vse družine dosti lahko izhajale. Zato mora država gospodarstvo v tem smislu voditi. Krivične pa bi bile take uredbe v državi, po katerih bi se premoženje kopičilo le pri nekaterih osebah in zavodih, drugi premnogi pa bi stradali in trpeli vse nadloge nemilega uboštva. V tem slučaju bi splošna korist zahtevala, in bi tudi država imela oblast in dolžnost, da se premoženjske razmere vsaj nekoliko izravnajo. Tiste, ki imajo mnogo preveč, bi mogla država s pravičnimi postavami prisiliti, da proti primerni odškodnini del posestva odstopijo onim, ki ga nimajo. Ako se kaka velika podjetja vodijo kvarno za splošno blaginjo, bi se moglo po postavi določiti, da se podjetje proti odškodnini posestnika podružabi in pride uprava v roke občekoristne zadruga, občine, dežele ali države.

Take in slične izpremembe v premoženjskih zadevah bi radi splošne koristi mogla določiti državna oblast po natančnem, vsestransko premišljenem in pravičnem posvetovanju narodnih predstavnikov. In sploh bi se morale take postave skleniti, da bi bilo mogoče premoženje, njegove pridelke in izdelke polagoma tako porazdeliti, da bi jih bili kar mogoče mnogi deležni. Vse to se pa more mirno uravnati le polagoma v daljši vrsti let.

Medtem mora pa država ustanavljati, ali vsaj podpirati vse tiste splošne koristne naprave, n. pr. vsakovrstne zadruga in strokovne zveze, in ustvarjati zakone, kakor jih potrebuje delavski, kmetski, obrtni, trgovski stan za svoj upravičeni napredek. Po tem potu bi se preprečilo preogromno, splošnosti škodljivo bogastvo in pregrozno, tudi splošnosti škodljivo siromaštvo.

Četrtič uči Cerkev o zakonski zvezi, da veljavno sklenjene ne more nikdo razdreti razen smrt, da si morata mož in žena biti do smrti popolnoma zvesta in izvrševati svoje dolžnosti po namenu sv. zakona. Da bodo zakonski te svete dolžnosti mogli izpolnjevati, jim je Gospod po zakramentu sv. zakona pripravil posebne milostne pomoči. Ker je pa zakonska zveza zakrament, ima edino le sv. Cerkev pra-

vico določevati vse, kar je potrebno za veljavnost zakona. Zato moramo v imenu Cerkve zahtevati, da država prizna Cerkvi vse pravice do urejevanja sv. zakona, sebi pa pridržati le pravico urejevati zunanje rodbinske razmere zakonskih.

Le na temelju teh nauk je mogoče spodobno družinsko življenje in je zagotovljena prava vzgoja otrok. Gorje pa človeškemu rodu, ko bi obveljali nauki o razporoki ali celo nauki o svobodni ljubezni! Razpasla bi se najhujša spolna strast, družinsko življenje bi razpadlo, vzgoja otrok bi bila onemogočena, krščanske čednosti bi bile zavržene, pot v časno in večno pogubljenje odprta.

Dodam naj še točko o šoli. Krščanski starši imate pravico in dolžnost pred Bogom, da zahtevate, naj šola ničesar ne uči, kar bi bilo zoper vaše sveto versko prepričanje, in da naj se v šoli vzgajajo otroci v krščanskem duhu. Zato naj bo v šoli križ, naj otroci pred poukom in po pouku molijo, naj se jim ne ovira prejemanje sv. zakramentov, naj bo učitelj otrokom vzoren zgled vernega, krščanskega življenja. Ali naj se vaši otroci v šoli uče zmot, ali naj se jim v srcu zasajajo verski dvomi, mržnja do duhovnikov, zaničevanje krščanskega življenja, ali naj jih šola uči razbrzdanosti in brezbožnosti? Kajne, taka šola bi gazila vaše najbolj svete pravice in dolžnosti. Bog nas varuj postav za tako protikrščansko šolo! Take postave bi bile pred Bogom neveljavne in ne bi jih smeli izpolnjevati.

III.

Te vam sicer znane nauke sem vam poklical v spomin, ker se nasprotni zmote tako širijo po naši domovini, da, po celem svetu. Širijo se pa posebno po dvojni poti.

Prva pot so časopisi. Koliko časopisov je zadnjih par let prišlo na dan! Ko bi bili dobri in vam v pouk za dušne in telesne potrebe, bi se jih veselili. Toda tako dobri in zadostno zanesljivi so samo listi, urejevani v krščanskem smislu. Ti res žele pospeševati korist vseh stanov, kar jih je v človeški družbi. Prizadevajo se, da bi vsa pretežka politična, in posebno gospodarska in socialna vprašanja reševali v luči večnih resnic. Državo, državno in javno življenje hočejo utemeljiti na večno resničnih načelih nauka Jezusovega. Saj vedo, da bo zdravo le ono državno in družabno življenje, ki se ujema z resničnimi razmerami človeka do Boga in ljudi ter njihovih stanov med seboj. Ne rečem pa, da bi bili ti listi brez vsake hibe, brez vsake pomanjkljivosti. Toda prepričan sem, da vas vedoma ne bodo v zmoto zapeljali. Zato vam edino te liste priporočam, da jih naročite, kupujete in čitate.

Kaj pa nasprotni listi? Ob času volivnega boja sem vse čital, da jih spoznam. In prežalostnega srca moram o njih trditi, da kar mrgole zmot in da večkrat kar vedoma neresnico govore. Znajo pa tako prekanjeno pisati, da postavi v nevarnost svoje versko prepričanje in svoje krščansko življenje vsakdo, kdor jih redno kupuje in prebira. Nevarni so zato, ker za se uporabljajo najhujše človeške strasti, po katerih upajo verne svoje naročnike in čitatelje privabiti v svoj tabor in jim priljubiti svoje zmote.

Posmehovanja in zasramovanja se vsakdo boji. Posmeh in zasramovanje so pa ravno ona najbolj navadna sredstva, s katerimi vas nameravajo zbegati in odtrgati od Boga, od Jezusa in Cerkve. Ni jim prav, da vi duhovnikom zaupate, jih poslušate in se jih oklepate. To sveto zvezo bi radi razdrli in vas od duhovnikov odtrgali, pa nase privezali. In kako postopajo? O duhovnikih zaničljivo pišejo in jim očitajo vse mogoče grdobije, da bi se jih vi sramovali. Vdanost Bogu, Cerkvi in duhovnikom imenujejo »sramotno sužnost«; vzgojo v naukih svete vere nazivljajo »vzgojo za slepo pokorščino do Boga, do Cerkve in božjih služabnikov«; nauk, da je vsaka oblast od Boga, zasmehujejo; krščansko izobraževalno delo nazivajo »prizadevanje, da bi ljudstvo ostalo v nevednosti«.

Vedoma lažejo, da smo duhovniki vojske krivi, ko vendar že natanko vemo, odkod vojska. Kot hudo pogreško nam očitajo, da smo oddali zvonove in da smo priporočali vojno posojilo, dobro vedoč, da bodo s temi očitki vas prav gotovo zoper nas nahujskali. Pa zakaj smo zvonove dali? Škofje smo se dolgo časa branili, hodili smo v zadevi zvonov osebno k vojaškim poglavarstvom, dva kardinala sta šla v imenu vseh celo k bivšemu cesarju Karlu. Toda vse je bilo brezuspešno. Prišlo je ostro povelje, da nam bodo zvonove vzeli s silo. In vojno posojilo? Ali se tudi to vse ni vršilo pod silnim pritiskom državnih oblasti?

Najbolj bridko pa mene in vse nas duhovnike zadene satanska trditev: »duhovnom ne verujte, vsi vam lažejo, vas goljufajo«. Torej je vse laž, karkoli vam pridigujemo o Bogu, o Gospodu Jezusu, o Mariji, o odrešenju, o Cerkvi, o sv. zakramentih, o neumrjčnosti duše, o smrti, o sodbi, o večnosti! Grozno! V teh najbolj svetih zadevah, ko gre za častnost in večnost, naj vam mi lažemo? Lagali naj bi bili torej in še lažejo vsi papeži, vsi škofje, vsi duhovniki in redovniki skozi celih devetnajststo let! Lagali naj bi bili vsi misijonarji, ki so zapustili domovino in mirno življenje, ter odšli oznanjevat Jezusa in krščansko omiko med divje narode po Ameriki, Afriki in Aziji! Lagali naj bi bili vsi oni, ki so bili za svojo vero v Gospoda preganjani, v ječe zaprti, bitani, mučeni, umorjeni! Lažejo naj učeni škofje

in duhovni, ki pišejo znanstvene knjige in so priznani izvrstni profesorji na najvišjih šolah po vsem svetu. In vsa visoka evropska omika, znanstvena in umetnostna, naj bi bila sad grdih laži in predrznih goljufij! Prašam vas, je li mogoče, da smo kar vsi duhovniki skozi 19 stoletij tako grdi lažniki, tako nesramni goljufi, tako nizkotni ljudje? In vendar koliko je mož, mladeničev, žena, deklet, celo otrok, ki taka strašna obrekovanja verjamejo in zatrjujejo, rekoč: »Duhovnom ne verjamem nič več, saj vsi lažejo in goljufajo!«

Kajne, sovražniki božji dosegaajo svoj namen. Pozna se pa pohujšanje posebno po mestih, kjer so nesramni in obrekljivi časopisi najbolj razširjeni in jih mladi in stari obojega spola radi kupujejo, hlastno bero ter si z najbolj nevarnim strupom napolnjujejo um in voljo. Ni čuda, ako takih ljudi potem ni v cerkev, ako nedelje vedno manj praznujejo, ako sv. zakramentov premnogi ne prejemaajo, ako nesramnost nobenih meja več ne pozna.

Predragi moji verniki! Ali boste te vrste časopise kupovali, naročevali, čitali? Ali hočete tudi vi zastrupiti sebe in svojo družino? Ali hočete tudi vi v zmote, hočete zavreči našega Gospoda Jezusa in tajiti samega Boga, Stvarnika nebes in zemlje? Bog vas te nesreče obvaruj! Obvaroval vas bo, ako ne boste sami v nesrečo hiteli s tem, da take časnike kupujete in čitate. Ako sam v ogenj skočiš, te Gospod ne bo čudežno iz njega izvlekel. In še eno vprašanje: ali nas svojih duhovnih očetov ne boste branili? Pomislite vso to zadevo pred vsevednim Bogom!

Druga pot, po kateri se širijo med vas verske zmote, so nasprotne stranke in njihova društva. Glavne stranke so komunisti, socialni demokrati in pa liberalci, ki so to ime zavrgli ter se imenujejo demokrate. Te stranke in njihova društva imajo svoje načrte in naklepe, ki se ujemaajo z njihovimi bogamrzkimi načeli.

Liberalni demokratje, vsaj njihovi voditelji, tajé Boga, zametujejo Gospoda Jezusa in zaničujejo sv. Cerkev. V tem sovraštvu jih prekašajo socialni demokrati, še bolj pa komunisti. No, o liberalnih demokratih ne bom govoril, saj izumirajo. Pač pa naj vam nekoliko opišem socialne demokrate in komuniste.

Imenujejo se proletarce in proglašajo nasilno proletarsko nadvlado nad vsemi drugimi stanovi. Pa kako bodo to nadvlado v roke dobili? Ena njihova struja hoče to doseči s političnim bojem. Prizadevajo se, da bi pri volitvah dobili večino. Ko bodo imeli večino v zbornici, bodo pa postave dajali popolnoma po svojih načelih, jih s silo uveljavili in si s silo podvrgli vse druge stanove. Druga struja pa hoče prekucijo in krvave upore; pobije naj se vsakdo, kdor

bi jim le količkaj nasprotoval. Poizkuse vidimo po vseh državah. Na Ruskem pa že vladajo. Nekaj mož ima v rokah vso oblast, vse vojake in orožnike, pa vse druge strahujejo, jim ropajo premoženje, požigajo hiše in jih samovoljno moré. Posebno sovražijo in na smrt obsojajo duhovnike, katoliške in pravoslavne.

Socialisti, posebno pa komunisti ne priznajo osebnih lastninskih pravic. Nikar pa ne mislite, da bodo posestva med ljudi porazdelili, da bi potem imeli vsi enake deleže. O ne! Ampak tako hočejo, da naj nikdo nima osebne lastnine. Vse njive, vsi travniki in gozdi, vse tovarne in naprave, vse živali in vsa orodja naj bodo skupna lastnina. Načelniki bi delo določevali in zapovedovali, kaj naj vsakdo dela. Izdelki in pridelki tvojega truda tudi ne bi bili tvoji, marveč skupni, pa bi se v skladiščih hranili. Zopet bi jih načelniki delili. Le oni bi tudi določevali, kaj bi potreboval ti za se in za družino. Ali ti je to všeč? In ker bi v taki državi ne priznavali Boga, bi tudi ne bilo višje odgovornosti, bi ne bilo vesti. Kjer pa ni vesti, tam vlada strast, sebičnost, pohlepnost! Koliko bi bilo goljufij! Na Ruskem je država deloma po teh načelih urejena. In kaj vidimo? Načelniki vladajo s silo, podložnike zatirajo, nezadovoljne pobijajo.

Socialisti, posebno pa komunisti ne poznajo zakona v krščanskem smislu, ker ne poznajo zakramentov. Nekateri dopuščajo, naj se mladenič in dekle vzameta v zvezo, ki jo pa moreta poljubno razdreti in zopet novo zvezo skleniti. Drugi pa oznanjajo prosto ljubezen: naj se spola združujeta poljubno, kakor je pri živali navada. In otroci? Naj bodo za otroke posebni zavodi, kjer naj se vsi, fantiči in deklice, vzgajajo skupno. Družinskega življenja ni; ampak odrasli naj imajo skupne spalnice in obednice, kjer naj se shajajo za počitek in oddihljaj. Taka bi bila komunistična družba: brez ljubezni, brez družine, brez blažilnih nraavnih zapovedi. Seveda taka družba še ni nikjer izpeljana, morda deloma samo na Ruskem. Vendar bi se po naukih in naklepih komunistov moralo tako dogoditi. Ali vam bi bilo tako življenje všeč?

Glejte, kar sem vam povedal, je le meglena slika življenja v državi, kakor jo nameravajo socialisti in komunisti. Kajne, pač niste mislili, v kak prepad vodi socializem in komunizem! Podal sem vam to sliko zato, ker sem o priliki volitev spoznal, da so socialisti dobili, kakor sem omenil v početku, všteti Ljubljano, nad osem tisoč in komunisti nad deset tisoč glasov samo v naši škofiji! Tolaži me samo prepričanje, da so dotični možje in mladeniči tako glasovali zmoteni in zbegani in se po večini gotovo že kesajo.

IV.

No, od teh prežalostnih podob se obrnimo k bolj veselim. Hvala Bogu, tudi teh je precej.

Naše slovensko ljudstvo velja splošno še za dobro, Bogu in Cerkvi vdano. Velika večina, zlasti po deželi, izvršuje še svoje verske dolžnosti, da, tudi nekateri, ki v javnem življenju gredo z nasprotnimi strankami, še niso popolnoma zavrgli vere in se udeležujejo vsaj po malem še cerkvenega življenja. Dobri Bog naj jih zopet privede popolnoma v naročje sv. Cerkve.

V sedanjih časovnih razmerah, ko so nevarnosti tako velike in ko skoro vsa javnost ni prijazna krščanski veri in življenju po tej veri, je potreba, da še verniki združujejo in organizirajo v družbah, ki podpirajo krščansko življenje in v katerih dobe posamezniki pogum in spodbudo, da se ne sramujejo imena Jezusovega.

Naj vas na nekatere teh krščanskih družb, cerkvene in svetne, posebej opomnim.

1. Najprej moramo veseli biti Marijinih družb za mladeniče, dekleta, može in žene! Kako plemeniti bodo vsi udje Marijinih družb, ako žive po pravilih in hodijo skozi življenje pod varstvom premožne Matere božje! In kako se te družbe širijo! Žene hite pod varstvo Matere Marije, dekleta stopajo zaupno pod njeno zastavo, pa tudi mladeniči hite k prečisti Devici, da bi z njeno pomočjo obvarovali svojo neomadeževanost in pošteno krščansko življenje. O veselje! Pod Marijino zastavo gledam mladeniče in dekleta po deželi, gledam mladeniče v srednjih šolah, na vseučilišču in može vseh stanov, gledam dekleta v raznih šolah po mestih in dobre žene pa gospe po vseh stanovih. Hvala Bogu! Naj se Marijine družbe množe in razcvitajo v časni in večni blagor našega milega slovenskega rodu!

Zraven Marijine družbe je važen tudi tretji red, ki se vedno bolj razširja in ima sveto nalogo, da udje zares čednostno žive, svoje strasti in jezik brzdajo, svoje dolžnosti izpolnjujejo in si z vsemi močmi prizadevajo ohraniti mir in ljubezen v družini.

2. Lepo napreduje tudi vneto češčenje presvete Srca Jezusovega v sv. Rešnjem Telesu. Kako priljubljeno in urejeno je obiskovanje sv. Zakramenta, kako priljubljena in mnogoštevilno obiskovana slavnost celodnevne češčenja, pri kateri imamo namen, da zadoščujemo za razžalitve, ki jih trpi Jezusovo ljubeče Srce v sv. Zakramentu posebno od onih nesrečnikov, ki Njegovo pričujočnost taje ali ga v nerazumljivi zaslepljenosti nevredno prejemajo!

Upam, da je s pomočjo šolske mladine čez in čez razširjeno apostolstvo molitve, ki je nekako najbolj vzvišeno in koristno delo pri češčenju presv. Srca Jezusovega. Saj po tej pobožnosti daruješ po rokah

Devica Marije vsak dan zjutraj svoje molitve, svoja dela in svoje trpljenje Jezusu v spravo za razžalitve, ki jih trpi v sv. Zakramentu in na one namene, ki jih ima On na naših oltarjih. O, koliko ceno za celo večnost daš vsemu svojemu življenju s to kratko posvetitvijo! Ali jo opravljate vsaki dan?

Kaj pa z izvolitvijo presv. Srca Jezusovega za Kralja in Gospodarja vaših hiš in družin? Ko so nam sv. oče to pobožnost priporočili, ste vsaj v mnogih župnijah to pobožnost prav radi, prav navdušeno in prav slovesno opravljali. Koliko veselje za vso škofijo! Ali ste to posebno izročitev presv. Sreca opravile vse družine? Ali imate na častnem in vidnem mestu v hiši sliko Srca Jezusovega? Ali opravljate pred njo svojo jutranjo in večerno molitev? Ako ste kaj opustili, zdramite se zopet!

Pomislite, Gospod Jezus je to ljubezen svojega Srca razodel ravno za zadnje, grozne, brezbožne čase, da se po njem reši za večnost, kdor ima le količkaj vere in se rešiti hoče.

3. Vse nas mora srčno veseliti orlovsko gibanje med našo mladino po mestih in po deželi. Kaj pa je društvo »Orel«? Naj »Orel« sam govori! Orlovski koledarček za l. 1921 pravi sam o sebi to-le:

»Orel je organizacija poštene slovenske mladine, ki jo hoče združiti v eno samo četo. To četo hoče izobraževati umsko, нравno in telesno, s pomočjo te mladine ogrevati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja. Podlaga Orlovemu delovanju je katoliška vera, so njena načela in zapovedi, kakor nam jih je dal Bog in sveta katoliška Cerkev.«

Vzor Orla je spoštovanje in dejanska ljubezen do Boga, do ljudstva in do neomadeževanega življenja. Zato mora vsak Orel 1. ljubiti Boga in Cerkev ter zato vestno izpolnjevati vse, kar nam nalaga versko prepričanje; on mora biti katoliški mož in mora katoliško moštvo vselej in povsod razširjati in utrjevati; 2. mora ljubiti ljudstvo, njegov jezik in domačijo; 3. mora ljubiti fantovsko neomadeževanost in dekliško čistost; mora žene in dekleta spoštovati, se nasproti njim viteško vesti in svoje poštene moštvo kazati s spodobnim govorjenjem, plemenitimi mislimi in velikodušnimi deli.«

Orel kaže ljubezen do domačije s tem, da svoje starše spoštuje in uboga, rad na domu dela in se briga za prospeh gospodarstva, ne sili v tujino in brani domače navade pred kvarnimi tujimi vplivi.«

Za svoje nasprotnike mora Orel smatrati vse tiste, ki hočejo ljudstvo zastrupiti z nevernostjo in sovraštvom do katoliške Cerkve in duhovščine, pa

tiste, ki kvarijo mladino, odirajo ljudstvo in se z njegovo bedo okoriščajo.«

Podal sem vam prekrasno sliko namena slovenskega Orla. Ali vam ni všeč? Kajne, dragi starši, veseli boste, ako vaši otroci pristopajo k temu plemenitemu društvu, da si združeni z brati ohranijo vero, pošteno življenje, čistost na duši in telesu, da z molitvijo in marljivostjo napredujejo v vsestranskem blagostanju sebi v časno in večno korist, vam pa v presrčno blago veselje in pravo srečo.

Kar sem povedal o Orlu, naj velja tudi o Orlicah povsod, kjerkoli so se radi posebnih razmer morale vpeljati.

4. Le še eno samo prelepo podobo v naši škofiji naj vam pokažem. Mislim na svete misijone. Želeč zaceliti težke rane, ki nam jih je zadala strašna vojna in nam jih zadajajo sedanji čez mero brezbožni in razuzdani časi, sem naprosil naše misijonarje in redovnike, naj se iz ljubezni do Boga in do vas potrudijo, da vsako leto opravijo sv. misijon v kar mogoče mnogih župnijah. Vsi gospodje in očetje so se misijonov navdušeno lotili. In od vseh krajev mi prihajajo poročila, kako zaželjeni so vam misijoni! Udeležujete se jih skoraj vsi verniki, tudi možje in mladeniči, ki so trpeli in bili pohujšani v vojnih jarkih in v groznem ujetništvu na Ruskem ali na Laškem. Hvala Bogu in Materi Mariji!

Ako se spreobrnemo in skesano h Gospodu kličemo, se nas bo morda usmilil in obvaroval grozot, ki nam prete, ako bi zmagala socialna, komunistična prekucija po vsem svetu, ali vsaj po Evropi. Oh, po svetem misijonu naj izgine iz naših župnij in družin odpad od vere in Cerkve, naj izgine sovraštvo do Jezusa, do Marije, do duhovskega stanu, naj prenehajo vsa, do sedaj prepogostna bogokletstva, naj preneha grdo, sirovo, nesramno govorjenje doma, po železnicah in v društvih, naj popolnoma prenehajo grešni plesi in vse druge prenevarne priložnosti za greh! Po sv. misijonu naj se poživi versko, krščansko življenje, zmernost, treznost, čistost in družinska ljubezen, družinski mir! O Marija, prečista Mati božja, prosi za nas! Presveto Srce Jezusovo, usmili se nas!

Naj vas blagoslovi vsemogočni Bog, Oče, Sin in sveti Duh!

V Ljubljani, na novega leta dan 1921.

† Anton Bonaventura,
škof.

Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1921.

Na vrsto pridejo dekanije Vrhnika, Kamnik in Cirknica. Obiskal jih bom v sledečem redu:

I. Dekanija Vrhnika.

1. Vrhnika v nedeljo 24. aprila.
2. Dolenji Logatec v ponedeljek 25. aprila.
3. Gorenji Logatec v torek 26. aprila.
4. Bevke v sredo 27. aprila.
5. Preserje v četrtek 28. aprila.
6. Rakitna v petek 29. aprila.
7. Borovnica v nedeljo 1. maja.
8. Polhov Gradec na vnebohod 5. maja.
9. Črni vrh v soboto 7. maja.
10. Horjulj v nedeljo 8. maja.
11. Št. Jošt v ponedeljek 9. maja.
12. Vrh v torek 10. maja.
13. Podlipa v sredo 11. maja.

II. Dekanija Kamnik.

14. Kamnik v nedeljo 22. maja.
15. Tunice v torek 24. maja.
Vizitacija pri usmiljenkah v Kamniku in pri uršulinkah v Mekinjah v ponedeljek in sredo 23. in 25. maja.
16. Domžale v nedeljo 29. maja.
17. Dob v ponedeljek 30. maja.
18. Rova v torek 31. maja.
19. Homec v sredo 1. junija.
20. Nevlje v četrtek 2. junija.
21. Sela v petek 3. junija.
22. Šmartin v soboto 4. junija.
23. Zg. Tuhinj v nedeljo 5. junija.
24. Špitalič v ponedeljek 6. junija.
25. Motnik v torek 7. junija.
26. Vranja peč v sredo 8. junija.
27. Mekinje v četrtek 9. junija.

28. Stranje v petek 10. junija.
29. Gozd v soboto 11. junija.
30. Mengeš v nedeljo 12. junija.
Obisk v Grobljah 13. junija.
31. Komenda v torek 14. junija.
32. Vodice v sredo 15. junija.
Vizitacija pri šolskih sestrah v Repnjah popoldne.
Obisk Šmarne gore v četrtek 16. junija.

III. Dekanija Cirknica.

33. Cirknica v nedeljo 19. junija.
34. Begunje v ponedeljek 20. junija.
35. Grahovo v torek 21. junija.
36. Sv. Trojica v sredo 22. junija.
37. Sv. Vid v četrtek 23. junija.
38. Bloke v soboto 25. junija.
39. Stari trg v nedeljo 26. junija.
40. Babno polje v ponedeljek 27. junija.
41. Unec v torek 28. junija.
42. Planina na sv. Petra in Pavla 29. junija.
Obisk Planinske gore (sv. maša) v četrtek 30. junija.

Red pri vizitaciji ostane kakor dosedaj. Prihod okoli štirih popoldne. Po sprejemu katehetično izpraševanje v šoli. Potem pregled cerkve in pisarne. Knjige in spisi naj ostanejo na navadnem mestu. Le promemorija in kronika naj bo na mizi v moji sobi. Zjutraj bom spovedoval od 4. do 9. Zvečer bom spovedoval ob sobotah in ob dnevih pred prazniki. Ob devetih sv. opravilo. Opoldne prav kratko kosilo. Tudi večerja naj bo skromna.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1921.

† Anton Bonaventura,
škof.

Ljudsko štetje.

Kakor znano, se ima izvršiti ljudsko štetje in popis živine v naši državi dne 31. januarja 1921.

Člen 5. naredbe o popisu prebivalstva in domače živine (Uradni list št. 122 z dne 23. okt. 1920) se glasi:

»Državni in občinski uradniki in uslužbenci, učitelji vseh šol, duhovniki in drugi pismeni državljani morajo izvrševati popisne posle, za katere jih odloči občinsko oblastvo.«

Zato naj gg. duhovniki rade volje sodelujejo pri ljudskem popisu s tem, da

1. kot voditelji matic kolikor mogoče podpirajo komisije ljudskega štetja, in da

2. ljudstvo primernim potom pouče o pomenu popisa, zlasti, da ljudski popis ni v nobeni zvezi z določevanjem in plačevanjem davkov, vojaško obveznostjo ali s kakim drugim novim obremenjenjem prebivalstva.

4.

Razne opomnje.

Kolkovne pristojbine. Pozivno na objavo v »Škof. listu« 1920, str. 88, glede za 100 % povišek kolkovnih pristojbin se objavlja kot popravek dotičnega navodila sledeče pojasnilo ministrstva financ, generalne direkcije posrednih davkov v Belgradu z dne 12. novembra 1920, št. 11.735 (»Ur. list« 1920; 140, 442):

»Ker so nekatera finančna oblastva nepravilno razlagala to določilo (namreč 100 % povišek stalnih pristojbin), daje generalna direkcija posrednih davkov na znanje: Ta določba se nanaša na stalne pristojbine skupno z njih dosedanjim poviškom po zakonu z dne 4. aprila 1920. Tako n. pr.: ako je izvestna pristojbina po prejšnjih zakonih znašala 2 K in je bila z zakonom z dne 4. aprila 1920 povišana (za 100 %) na 4 K, se topot kot taka povišuje še za 100 %, torej na 8 K in ne na 6 K, kakor so nekatera finančna oblastva razlagala to določilo.«

To župnim uradom na znanje in v ravnanje.

Prošnje za spregled zakonskih zadržkov. Po do-

pisu poverjeništvu za uk in bogočastje z dne 7. decembra 1920, št. 5826, naslavljaajo večinoma župni uradi prošnje za spreglede zakonskih zadržkov na poverjeništvu za uk in bogočastje.

Župni uradi se zato opozarjajo, da je prošnje za državne spreglede zakonskih zadržkov naslavljati na deželno vlado za Slovenijo, poverjeništvu za n o t r a n j e z a d e v e.

Cerkvene račune je predlagati ordinariatu po dekanijskih uradih, na kar je bilo vnovič opozorjeno v Škof. listu 1920, str. 75.

Duhovniki čistilei naj v prihodnje pošiljajo svoje libele g. stoln. kanoniku Alojziju Stroju.

Portatile ima ordinariat spet v zalogi. Cena portatila 100 K.

Poštne položnice ordinariata so župnim uradom na razpologo. Prošnjam zanje je dodati za 10 položnic znesek 1 K 20 v (najbolje v znamkah). Na prošnje brez priloženega zneska se ne bo oziralo.

5.

Škofijski list 1921.

Naročnina na Škofijski list za l. 1921 znaša 40 K. Znesek naj se čimprej semkaj pošlje po tej številki lista pridejani položnici kr. poštnege čekovnega urada.

Službeno morajo biti naročeni na Škofijski list vsi župni in drugi duhovnijski uradi v ljubljanski škofiji. V župnijah, kjer je eden ali več kaplanov, je naročiti en izvod Škof. lista na cerkvene stroške tudi za kaplanijo. To velja tudi v primerih, da je kaplanija z a č a s n o prazna. V župnijah, kjer že dolgo

vrsto let ni kaplana, se za kaplanijo posebej ne naroča Škof. list. Kaplanijski izvod Škof. lista pa se mora ohraniti v kaplanijskem arhivu in so gg. kaplani pri odhodu iz dotične službe osebno odgovorni za popolnost letnikov.

Prva številka letošnjega Škof. lista se je poslala vsem dosedanjim naročnikom. Ako bi kateri izmed gg. duhovnikov, ki so zasebno naročeni, ne želel več prejemati lista, naj to prvo številko nepoškodovano čimprej vrne.

6.

Katekizem.

Katoliški katekizem je izšel v zalogi kn. šk. ordinariata ljubljanskega. Novi natis katekizma ima obseg prejšnjega Velikega katekizma s spremembami po novem cerkvenem zakoniku. V dodatku so najpotrebnejše molitve. — Knjiga ni mišljena le kot šolska veroučna knjiga, ampak je želeli, da ima katekizem vsaka krščanska rodbina.

Cena mehko vezane knjige je 20 kron. V trdi vezavi se katekizem radi draginje vezave ni založil. Župni uradi in gg. katehetje, ki naročijo katekizem naravnost pri ordinariatu, dobijo na 10 izvodov dva izvoda brezplačno za revne učence. Manj kot 10 izvodov ordinariat ne bo oddajal.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 10. januarja 1921.

Vsebina: 1. Pastirski list za novo leto. — 2. Kanonična vizitacija in birmovanje. — 3. Ljudsko štetje. — 4. Razne opomnje. — 5. Škofijski list 1921. — 6. Katekizem.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Josip Dostal. — Tiskala Jugoslovanska tiskarna.